
ESBK209: Siyaset Teorisi

Ders Bilgileri

İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü
Kredi: 3 Kredi / 5 AKTS
Dönem: Güz 2025-2026
Yer: C212
Gün / Saat: Cuma / 09:00-11:15

Öğretim Üyesi Bilgileri

Dr. Nuri Fudayl Kıcıroğlu
nuri.kiciroglu@nisantasi.edu.tr
nurifudayl.com
Ofis: İİSBF D49
Ofis Saati: Cuma / 11:15-12:45

1. Dersin İçeriği

Siyaset Teorisi, siyasal hayatı anlamak için başvurduğumuz temel kavramları, bu kavramların arkasındaki varsayımları ve siyasal düzen hakkında geliştirilen normatif iddiaları inceler. Ders, kurumlar, partiler, seçimler ve güncel gelişmelerin ötesine geçerek siyaseti mümkün kılan daha temel sorulara odaklanır: Devlet neden vardır? İktidar ile otorite arasındaki fark nedir? Bir siyasal düzeni meşru kılan şey nedir? Egemenlik nasıl kurulur? Hukuk ile adalet her zaman aynı yöne mi işaret eder? Özgürlük, eşitlik ve mülkiyet arasında nasıl bir ilişki vardır? Demokrasi çoğunluk yönetimiyle sınırlı mıdır?

Dersin hareket noktası bu sorulardır. Siyaset teorisi burada siyasal düşünmenin kavramsal ve normatif zemini olarak ele alınır. Bu yönüyle siyaset bilimi, siyaset felsefesi ve siyasi düşünceler tarihiyle yakın ilişki içindedir. Siyasi düşünceler tarihi, siyasal fikirlerin hangi tarihsel bağlamlarda ve hangi düşünürler etrafında ortaya çıktığını inceler. Siyaset felsefesi, adalet, özgürlük, eşitlik, meşruiyet ve iyi siyasal düzen gibi normatif sorulara yoğunlaşır. Siyaset teorisi ise bu iki alanla temas ederek siyasal kavramları, kurumları, iktidar ilişkilerini ve normatif iddiaları birlikte düşünür.

Dersin haftalık akışı da bu anlayış üzerine kurulmuştur. İlk haftalarda siyaset teorisinin alanı, insan doğası, birey, toplum, devlet, egemenlik, iktidar, otorite ve meşruiyet gibi kurucu kavramlar ele alınacaktır. Ardından hukuk, adalet, haklar, yurttaşlık, demokrasi, temsil, kamusal alan, özgürlük, eşitlik, mülkiyet, piyasa ve kapitalizm tartışılacaktır. Dönemin son bölümünde ise kimlik, farklılık, tanınma ve siyasal çatışma gibi çağdaş siyaset teorisi meseleleri üzerinden bu kavramların güncel siyasal sorunları anlamadaki rolü değerlendirilecektir.

Bu ders öğrencilere hazır siyasal cevaplar sunmayı amaçlamaz. Asıl hedef, öğrencilerin siyasal kavramların nasıl kurulduğunu, hangi varsayımlara dayandığını, farklı teorik geleneklerde nasıl tartışıldığını ve güncel siyasal meseleleri anlamak için nasıl kullanılabileceğini kavramasıdır.

2. Dersin Amacı ve Çıktıları

Bu dersin amacı, öğrencilerin siyasal hayatı temel kavramlar, normatif savlar ve teorik yaklaşımlar üzerinden değerlendirebilmelerini sağlamaktır. Ders, öğrencilerin siyasal meseleleri gündelik kanaatler düzeyinde değil, kavramsal ilişkiler, argüman yapıları ve farklı düşünce gelenekleri içinde tartışabilmelerini hedefler.

Dersi başarıyla tamamlayan öğrencilerin aşağıdaki bilgi ve becerileri kazanması beklenir:

1. Siyaset teorisinin temel kavramlarını ve savlarını bilmek.
2. Normatif siyasal argümanların yapısını ve koşullarını ayırt etmek.
3. Siyasal yaklaşımları, metinleri, konuşmaları değerlendirmek.
4. Farklı siyasal kavramları birbiriyle ilişkilendirmek.
5. Siyaset teorisine dair temel metinleri sınıflandırmak.

3. Ders Değerlendirmesi

Bu derste değerlendirme, İstanbul Nişantaşı Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin 19, 21, 25. maddeleri gereğince yapılır. Ders başarı notu, yarıyıl içi çalışmalar ve yarıyıl sonu sınavı birlikte dikkate alınarak hesaplanır.

- Derse katılım: %10
Öğrencilerin derse aktif katılım göstermesi beklenir. Katılım puanı, öğrencinin dersteki aktif tartışma, soru sorma ve grup çalışmalarına katkısı üzerinden değerlendirilir.
- Vize: % 30
- Final Sınavı: % 60

4. Ders Akışı

Hafta	Konu	Temel Soru
1	Siyaset Teorisi Nedir?	Siyaset teorisi neyi inceler?
2	Siyasal Olan: İnsan Doğası, Birey ve Toplum	Siyasal düzen hangi varsayımlara dayanır?
3	Devletin Doğası: Zor, Rıza ve Kurumsallık	Devlet neden vardır?
4	Egemenlik ve Modern Siyasal Düzen	Egemenlik nasıl kurulur?
5	İktidar, Otorite ve Meşruiyet	İktidarı meşru kılan nedir?
6	Hukuk, Adalet ve Siyasal Düzen	Hukuk ve adalet aynı şey midir?
7	Haklar, Yurttaşlık ve Siyasal İtaat	Ne zaman itaat edilir, ne zaman isyan?
8	Demokrasi, Temsil ve Çoğunluk Sorunu	Demokrasi çoğunluk mudur?
9	Kamusal Alan ve Kamu Yararı	Kamusal tartışma neden önemli?
10	Özgürlük: Liberal ve Cumhuriyetçi Yaklaşımlar	Özgürlük müdahale edilmemek midir?
11	Eşitlik ve Sosyal Adalet	Neden eşitlik istenir?
12	Mülkiyet, Piyasa ve Kapitalizm	Mülkiyet özgürlük müdür?
13	Kimlik, Farklılık ve Tanınma	Farklılık siyaseti nedir?
14	Genel Değerlendirme: Kavramlardan Tartışmalara	Kavramlar siyaseti nasıl düşündürür?

5. Ders Materyalleri ve Kaynaklar

Öğrenciler ders kapsamında paylaşılan tüm materyallerden, haftalık okumalardan, ders anlatımlarından, sınıf içi tartışmalardan ve ders akışında işlenen tüm konulardan sorumludur. Tamamlayıcı okumalar, dersin temel tartışmalarını derinleştirmek amacıyla kullanılacak; derste işlendiği ölçüde sınav ve değerlendirme kapsamına dahil edilebilecektir.

Dersin temel kaynağı aşağıda belirtilmiştir.

Andrew Heywood, *Siyaset Teorisine Giriş*, Küre Yayınları, İstanbul, 2014.

6. Zorunlu (Z) ve Tamamlayıcı Okumalar (T)

1. Hafta - Siyaset Teorisi Nedir?

Z: Andrew Heywood, *Siyaset Teorisine Giriş*, s.1-18.

T: Will Kymlicka, *Çağdaş Siyaset Felsefesine Giriş*, "Giriş", s. 1-13.

2. Hafta - Siyasal Olan: İnsan Doğası, Birey ve Toplum

Z: Andrew Heywood, *Siyaset Teorisine Giriş*, "İnsan Doğası, Birey ve Toplum", s. 19-61.

T: Thomas Hobbes, *Leviathan*, "Bölüm XIII-XV", çev. Semih Lim, YKY, s. 99-128.

T: J.-J. Rousseau, *Toplum Sözleşmesi*, "Kitap I", çev. Vedat Günyol, İş Bankası, s. 3-32.

3. Hafta - Devletin Doğası: Zor, Rıza ve Kurumsallık

Z: Andrew Heywood, *Siyaset Teorisine Giriş*, "Siyaset, Yönetim ve Devlet", s. 63-107.

T: Gianfranco Poggi, *Modern Devletin Gelişimi: Sosyolojik Bir Yaklaşım*, "Giriş" ve "Modern Devletin Doğası", çev. Ş. Kut ve B. Toprak, Bilgi Üniversitesi, yaklaşık s. 13-45.

T: Pierre Clastres, *Devlete Karşı Toplum*, çev. M. Sert ve N. Demirtaş, Ayrıntı, s. 181-202.

4. Hafta - Egemenlik ve Modern Siyasal Düzen

Z: A. Heywood, *Siyaset Teorisine Giriş*, "Egemenlik, Ulus ve Uluslarüstücülük", s. 109-146.

T: Cemal Bâli Akal, *İktidarın Üç Yüzü*, "Modern Devlet ve Siyasal İktidar", Dost, s. 15-45.

T: Carl Schmitt, *Siyasi İlahiyat*, çev. E. Zeybekoğlu, "Egemenlik Tanımı", Dost, s. 13-29.

5. Hafta - İktidar, Otorite ve Meşruiyet

Z: Andrew Heywood, *Siyaset Teorisine Giriş*, "Güç, Otorite ve Meşruiyet", s. 147-184.

T: Max Weber, *Sosyoloji Yazıları*, "Meşru Egemenliğin Üç Saf Tipi", İletişim, s. 132-156.

T: Hannah Arendt, *Şiddet Üzerine*, "İktidar ve Şiddet", çev. B. Peker, İletişim, s. 45-72.

6. Hafta - Hukuk, Adalet ve Siyasal Düzen

Z: Andrew Heywood, *Siyaset Teorisine Giriş*, "Hukuk, Düzen ve Adalet", s. 185-223.

T: Michael J. Sandel, *Adalet: Yapılması Gereken Doğru Şey Nedir?*, "Doğru Şeyi Yapmak", çev. M. Kocaoğlu, Eksi Kitaplar, s. 21-56.

T: John Rawls, *Bir Adalet Teorisi*, "Adaletin Konusu" ve "Hakkaniyet Olarak Adalet", çev. V. A. Coşar, Phoenix, s. 31-64.

7. Hafta - Haklar, Yurttaşlık ve Siyasal İtaat

Z: A. Heywood, *Siyaset Teorisine Giriş*, "Demokrasi, Temsil ve Kamu Yararı", s. 271-308.

T: T.H. Marshall & T. Bottomore, *Yurttaşlık ve Toplumsal Sınıflar*, Bilgi Üniversitesi, s. 17-82.

T: John Locke, *Yönetim Üzerine İkinci İnceleme*, "Mülkiyet", "Siyasal Toplumun Başlangıcı" ve "Direnme Hakkı", çev. Fahri Bakırcı, Babil Yayınları, s. 23-52 ve 157-180.

8. Hafta - Demokrasi, Temsil ve Çoğunluk Sorunu

Z: A. Heywood, *Siyaset Teorisine Giriş*, "Demokrasi, Temsil ve Kamu Yararı", s. 271-308.

T: Robert A. Dahl, *Demokrasi Üzerine*, "Demokrasi Nedir?" ve "Demokratik Sürecin Ölçütleri", çev. B. Kadioğlu, Phoenix, s. 35-73.

T: Joseph A. Schumpeter, *Kapitalizm, Sosyalizm ve Demokrasi*, "Demokrasinin Başka Bir Teorisi", çev. H. İlhan, Alter, s. 269-302.

9. Hafta - Kamusal Alan ve Kamu Yararı

T: Jürgen Habermas, *Kamusal Alanın Yapısal Dönüşümü*, "Kamusal Alanın Toplumsal Yapıları", İletişim, s. 85-116.

T: Nancy Fraser, "Kamusal Alanı Yeniden Düşünmek", Meral Özbek, (der.), *Kamusal Alan*, Hil, s. 103-132.

10. Hafta - Özgürlük: Liberal ve Cumhuriyetçi Yaklaşımlar

Z: Andrew Heywood, *Siyaset Teorisine Giriş*, "Özgürlük, Hoşgörü ve Kurtuluş", s. 309-347.

T: John Stuart Mill, *Özgürlük Üzerine*, "Bölüm I-II", çev. Tuncay Türk, s. 29-96.

T: Isaiah Berlin, "İki Özgürlük Kavramı", *Kirpi ile Tilki*, Bilgi Üniversitesi, s. 169-214.

11. Hafta - Eşitlik ve Sosyal Adalet

Z: Andrew Heywood, *Siyaset Teorisine Giriş*, "Eşitlik, Sosyal Adalet ve Refah", s. 349-387.

T: Will Kymlicka, *Çağdaş Siyaset Felsefesine Giriş*, "Liberal Eşitlik", "Rawls'un Projesi", "Adalet İlkeleri" ve "Toplumsal Sözleşme Tezi", çev. E. Kılıç, Bilgi Üniversitesi, s. 73-105.

T: I. M. Young, *Adalet ve Farklılık Politikası*, "Dağıtımcı Paradigmanın Sınırları", Fol, 29-70.

12. Hafta - Mülkiyet, Piyasa ve Kapitalizm

Z: Andrew Heywood, *Siyaset Teorisine Giriş*, "Mülkiyet, Planlama ve Piyasa", s. 389-423.

T: Karl Marx ve Friedrich Engels, *Komünist Manifesto*, "Burjuvalar ve Proleterler", çev. C. Üster ve N. Deriş, s. 35-67.

T: Ellen M. Wood, *Özgürlük ve Mülkiyet: Rönesans'tan Aydınlanma'ya Batı Siyasi Düşüncesinin Toplumsal Tarihi*, çev. Oya Köymen, Yordam, s. 237-275.

13. Hafta - Kimlik, Farklılık ve Tanınma

Z: Iris Marion Young, *Adalet ve Farklılık Politikası*, "Baskının Beş Yüzü", Fol Kitap, s. 71-115.

T: Will Kymlicka, *Çağdaş Siyaset Felsefesine Giriş*, "Çokkültürlülük", s. 466-521.

14. Hafta - Genel Değerlendirme: Kavramlardan Güncel Tartışmalara

T: C. Mouffe, *Siyasal Üzerine*, "Giriş" ve "Siyasal Olan", çev. M. Ratip, İletişim, s. 7-36.

T: Andrew Heywood, *Siyaset Teorisine Giriş*, "Gelenek, İlerleme ve Ütopya", s. 425-462.

7. Öğrenci Sunumları

Bu derste öğrenci sunumu zorunlu değildir. Ancak isteyen öğrenciler, dönem sonunda dersin temel kavramlarıyla ilişkili bir eseri sınıfta kısaca sunabilir. Sunum yapmak isteyen öğrenciler, seçtikleri eseri en geç **7. haftanın sonuna kadar** öğretim üyesine bildirmelidir. Bu tarihten sonra gelen talepler değerlendirmeye alınmaz. Aynı eser birden fazla öğrenci tarafından seçilemez.

Sunumlar **10-15 dakika** arasında olmalı ve kitabın yalnızca özetinden ibaret kalmamalıdır. Öğrencinin eserin temel problemini, ana argümanını, dersin hangi kavramlarıyla ilişkili olduğunu ve sınıf tartışmasına nasıl katkı sunduğunu açık biçimde göstermesi beklenir.

Sunum yapan öğrencilerin katkısı **derse katılım notu** kapsamında olumlu biçimde değerlendirilir. Sunum, vize veya final sınavının yerine geçmez ve öğrencinin dersin diğer yükümlülüklerinden muaf olduğu anlamına gelmez.

- Gianfranco Poggi, *Modern Devletin Gelişimi*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2019.
- Pierre Clastres, *Devlete Karşı Toplum*, Ayrıntı Yayınları, 2011.
- Gerard Mairet, *Egemenlik İlkesi*, Açılım, 2020.
- Alessandro Passerin d'Entreves, *Devlet Fikri*, Zoe, 2021.
- Benno Teschke, *1648 Söylencesi*, Can Yayınları, 2017.
- Jürgen Habermas, *Kamusal Yaşamın Yapısal Dönüşümü*, İletişim, 2018.
- Max Weber, *Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhunu*.
- Theda Skocpol, *Devletler ve Toplumsal Devrimler*, Fol, 2023.
- Charles Tilly, *Zor, Sermaye ve Avrupa Devletlerinin Oluşumu*, İmge, 2020.
- Ellen M. Wood, *Kapitalizmin Arkaik Kültürü*, Yordam, 2017.
- Robert Michels, *Siyasi Partiler*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Vilfredo Pareto, *Seçkinlerin Yükselişi ve Düşüşü*, Doğu Batı Yayınları.

8. İletişim, E-Posta ve Ofis Saatleri

Öğrenciler dersle ilgili akademik sorularını e-posta yoluyla veya ofis saatinde iletebilir. E-posta yazımına ve ofis saatine dair hususlar **"Öğrenciler İçin E-Posta İletişim Broşürü"** ve **"Öğrenciler İçin Ofis Saati Broşürü"** doğrultusunda yürütülür. Öğrencilerin e-posta göndermeden veya ofis saati randevusu talep etmeden önce bu broşürleri dikkatle okumaları beklenir.

E-posta yazışmalarında öğrenciler kurumsal öğrenci e-posta adreslerini kullanmalı, konu satırını açık biçimde yazmalı, mesajlarında **ad-soyad**, öğrenci numarası, bölüm/sınıf ve **ilgili ders bilgisini** belirtmelidir. Mesajların kısa, açık, resmi ve akademik nezaket kurallarına uygun olması beklenir. Broşürde belirtilen ilkelere uygun olmayan, konusu belirsiz, kimlik bilgisi eksik, günlük mesajlaşma diliyle yazılmış veya izlencede yanıtı açıkça bulunan e-postalara ayrıca bireysel yanıt verilmeyebilir.

Ofis saatleri; ders içeriği, okuma güçlükleri, sınav sonuçlarına ilişkin geri bildirim, akademik yönlendirme ve öğrencinin derste gelişimi üzerine bireysel görüşmeler için kullanılır. Resmi işlemler, ders kaydı, danışmanlık ve idari süreçlerle ilgili konularda akademik danışmanlar veya ilgili idari birimlerle iletişim kurulmalıdır. Öğrenciler ofis saati için öğretim üyesinin kişisel web sitesindeki ders sayfasında (<https://www.nurifudayl.com/tr/teaching>) yer alan **Calendly** bağlantısı üzerinden randevu alabilir.

9. Dersin Gereklilikleri ve Öğrenci Sorumlulukları

a. Devam Zorunluluğu

Bu ders örgün lisans programı kapsamında yürütülür ve derse devam zorunludur. Teorik derslerde devam zorunluluğu **%70**'tir. Devam koşulunu yerine getirmeyen öğrenciler yarıyıl sonu sınavına kabul edilmez ve **NA** notu alır. Derse katılamamak, öğrencinin o hafta işlenen konulardan, duyurulardan ve okumalardan sorumlu olmadığı anlamına gelmez. (İstanbul Nişantaşı Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği (İNÜÖLLEÖSY), md. 19/2, 19/3, 25/1-ç)

b. Mazeret Politikası

Mazeret sınavı yalnızca ara sınav için uygulanır. Sınav sonuçlarına ilişkin maddi hata itirazları, notların ilanından itibaren **beş iş günü içinde** yazılı olarak veya OBİS üzerinden yapılır. (İNÜÖLLEÖSY, md. 19/1, 21, 23, 25; Sınav ve Başarı Değerlendirme Sistemi Yönergesi (SBDSY), md. 4, 11, 12)

c. Akademik Dürüstlük ve Yapay Zekâ Kullanımı

Tüm ödev, sunum, sınav ve ders çalışmalarında akademik dürüstlük esastır. Başkasına ait fikir, metin, veri veya eseri uygun biçimde kaynak göstermeden kullanmak intihal sayılır. Yapay zekâ araçları fikir geliştirme, kavram açıklama, taslak üzerinde düşünme veya dil kontrolü amacıyla yardımcı araç olarak kullanılabilir; ancak teslim edilen nihai çalışmanın akademik sorumluluğu öğrenciye aittir. Yapay zekâ tarafından üretilmiş metni kendi özgün çalışması gibi sunmak akademik dürüstlük ihlalidir. (2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, md. 54; İstanbul Nişantaşı Üniversitesi Bilimsel Araştırma, Yayın Etiği ve Etik Kurullar Yönergesi, md. 5, 12; Sınav Uygulama Yönergesi, md. 9, 10)

d. Sınıf İçi Davranış ve Kayıt Politikası

Ders, karşılıklı saygıya dayalı bir akademik tartışma ortamı olarak yürütülür. Cep telefonları sessizde tutulmalı; bilgisayar ve tablet yalnızca dersle ilgili amaçlarla kullanılmalıdır. Ders sırasında ses veya görüntü kaydı almak öğretim üyesinin iznine tabidir. Sınavlarda öğrenciler sınav günü, saati ve salonunu takip etmek; kimlik belgesini yanında bulundurmamak; cep telefonu, akıllı saat, ders notu ve benzeri izin verilmeyen materyalleri sınav görevlisinin gösterdiği yere bırakmakla yükümlüdür. (Sınav Uygulama Yönergesi, md. 10)

e. Özel Durumlar ve Erişilebilirlik

Sağlık, engellilik veya özel öğrenme ihtiyaçları bulunan öğrencilerin dönem başında öğretim üyesini ve ilgili üniversite birimlerini bilgilendirmeleri beklenir. Gerekli uyarlamalar üniversitenin ilgili birimleri ve yürürlükteki mevzuat çerçevesinde değerlendirilir. Ders, tüm öğrenciler için güvenli, saygılı ve ayrımcılıktan uzak bir öğrenme ortamı olarak yürütülür. (Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği; İstanbul Nişantaşı Üniversitesi Engelsiz Yaşam Birimi Yönergesi, md. 1, 3, 8; Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi Yönergesi, md. 2, 3, 5, 13)

Bu izlencede yer almayan durumlarda İstanbul Nişantaşı Üniversitesi'nin yürürlükteki yönetmelik, yönerge, usul ve esasları ile ilgili YÖK mevzuatı uygulanır.